

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝

ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԵՆ՝

/Բ. Գալստյան/

ՀՀ Արմավիրի մարզի <<Բաղրամյանի միջն. դպրոց ՊՈԱԿ>>

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

X դասարան 2023-2024 ուստարի

Շաբաթական 2 դ/ժամ

I II ԿԻՍԱՄՅԱԿ 68 դ/ժամ

Քննարկվել է մասնախմբի թիվ 2 նիստում

Մասնախմբի նախագահ՝

/Լ. Փիլիպոսյան/

Ստուգված է:

Ուսումնական գծով փոխտնօրեն՝

/Ռ. Գասպարյան/

ԴԱՍ N	ԹԵՄԱ	ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ԸՍՏ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԻ	ՏՆԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆ.
1	Ներածություն: Հայկական քաղաքակրթության ձևավորման պատմաաշխարհագրական պայմանները:	Պատկերացում ունենա՝ -հայ պատմագիտության անցած ուղու վերաբերյալ, Հիմնարար գիտելիքներ ունենա՝ -հայ ժողովրդի ազգային հիմնա-խնդիրների մասին, -<<Հայոց պատմություն>> առարկայի պարբերացման և յուրաքանչյուր դարաշրջանի առանձնահատկություն-ների վերաբերյալ,	Էջ 3-10 պատմել
2	ԲԱԺԻՆ 1. Նախնադարյան հասարակու- թյունը Հայաստանի տարածքում: ԳԼՈՒԽ 1. Քաղաքակրթության ակունքներում: Հայկական լեռնաշխարհը քարի դարից մինչև Ք. Ա. IV հազարամյակը:		Էջ 12-15 պատմել
3	Պաշտամունքը: Արվեստը: Գիտության տարրերը:		Էջ 16-19 պատմել
4	ԲԱԺԻՆ 2. Հայկական քաղաքակրթության սկզբնավորումը: ԳԼՈՒԽ 1. Հայոց ծագումնաբանությունը: Հայոց ծագումնաբանության հարցը:	Կարողանա՝ -մեկնաբանել հայ ժողովրդի կազմա-վորման մասին եղած տեսակետները,	Էջ 20-23 պատմել
5	Հայաստանի և հայերի մասին հնագույն գրավոր	Պատկերացում ունենա՝ -Հին Արևելքի սեպագիր սկզբնաղբ-յուրներում և Աստվածաշնչում Հայաստանի մասին	Էջ 24-26 պատմել

	հիշատակությունները:	վկայությունների վերաբերյալ	
6	ԳԼՈՒԽ 2. Վաղ պետական կազմավորումները (Ք. Ա. III հազարամյակ- Ք. Ա. I հազարամյակի սկիզբ): Քաղաքակրթության սկզբնավորումը Հայկական լեռնաշխարհում:		Էջ 27-31 պատմել
7	Հայկական պետական կազմավորումները Ք. Ա. II հազարամյակում և Ք. Ա. I հազարամյակի սկզբին:	Կարողանա՝ -ներկայացնել հայկական քաղաք-կրթության առաջացման ակունքները, հայկական վաղ պետական կազմավորումները, Հիմնարար գիտելիքներ ունենա՝ -հայերի տեղաբնիկ ծագումնաբանության և վաղ պետական կազմավորումների վերաբերյալ,	Էջ 31-33 պատմել
8	ԲԱԺԻՆ 3. Համահայկական բազավորությունները: ԳԼՈՒԽ 1. Վանի համահայկական թագավորությունը: Վանի թագավորության կազմավորումն ու հզորացումը: Արգիշտի I:	Կարողանա՝ -բացատրել Վանի թագավորության հզորացման պատճառները, Հիմնարար գիտելիքներ ունենա՝ -Ք. Ա. IX-I դարերի հայկական պետությունների քաղաքական ու վարչական կառուցվածքների և տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքական ու տնտեսական իրավիճակի մասին,	Էջ 34-38 պատմել
9	Վանի տերությունը Սարդուրի II-ի և նրա հաջորդների օրոք: Թագավորության անկումը:	Կարողանա՝ -բացատրել Վանի թագավորության անկման պատճառները, -ներկայացնել Վանի թագավորության դերը հայոց պատմության մեջ, -	Էջ 39-41 պատմել

		քննարկել և ներկայացնել Վանի թագավորության և Ասորեստանի քաղաքական առնչությունները և դրանց ազդեցությունը հայոց պետականության զարգացման վրա,	
10	Վանի թագավորության տնտեսությունը, պետական կարգը և բանակը:	Գնահատի՝ -Հայաստանի տնտեսական կյանքի մակարդակը՝ այն համեմատելով ժա-մանակի հարևան պետությունների տնտեսական ձեռքբերումների հետ,	Էջ 42-45 պատմել
11	ԳԼՈՒԽ 2. Հայկազուն-Երվանդականների թագավորությունը: Հայաստանը Ք. Ա. VII դարավերջից մինչև Ք. Ա. 330-ական թվականները:	Կարողանա՝ -վերլուծել Հայկազուն-Երվանդյանների թագավորության մասնատման հետևանքները, -քննարկել և ներկայացնել Երվանդունյաց պետության և Աքեմենյան տերության քաղաքական առնչությունները և դրանց ազդեցությունը հայոց պետականության զարգացման վրա,	Էջ 46-50 պատմել
12	Հայոց թագավորությունները Ք. Ա. 331-201 թվականներին:	Իմանա՝ -հին շրջանում Հայաստանի միջազ-գային հարաբերությունների մասին,	Էջ 50-53 պատմել
13	Հայկազուն-Երվանդականների թագավորության տնտեսությունն ու պետական կարգը:	Պատկերացում ունենա՝ -հին շրջանում հայ ժողովրդի ապրե-լակերպի, աշխարհընկալման, նպա-տակադրումների և գործունեության հիմնական տեսակների մասին, Գնահատի՝ -Հայաստանի տնտեսական կյանքի մակարդակը՝ այն համեմատելով ժա-մանակի հարևան պետությունների տնտեսական ձեռքբերումների հետ,	Էջ 53-56 պատմել

14	<p>ԳԼՈՒԽ 3. Մեծ Հայքի Արտաշեսյանների թագավորությունը: Նոր հարստության հիմնադրումը: Արտաշես I:</p>	<p>Կարողանա՝ - արժևորել արտաքին գործերը ճկուն կերպով օգտագործելու՝ արտաշես ստրատեգի կարողությունը, - քննարկել և ներկայացնել Մեծ Հայքի Արտաշեսյան թագավորության և հայ-հռոմեական քաղաքական առնչությունները և դրանց ազդեցությունը հայոց պետականության զարգացման վրա, -վերլուծել Արտաշես I-ի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը, գնահատել նրա գործունեությունը,</p>	Էջ 57-62 պատմել
15	<p>Հայաստանը աշխարհակալ տերություն: Տիգրան II Մեծ:</p>	<p>Կարողանա՝ - գնահատել Տիգրան II-ի գործունեության արդյունքները և նշանակությունը, - քննարկել և ներկայացնել Մեծ Հայքի Արտաշեսյան թագավորության հայ-պարթևական և հայ-հռոմեական քաղաքական առնչությունները և դրանց ազդեցությունը հայոց պետականության զարգացման վրա,</p>	Էջ 62-68 պատմել
16	<p>Ռազմաքաղաքական նոր իրադրությունը Առաջավոր Ասիայում:</p>		Էջ 69-72 պատմել
17	<p>Հայ-հռոմեական պատերազմի երկրորդ փուլը:</p>		Էջ 72-74 պատմել
18	<p>Հայաստանի պայքարն ընդդեմ Հռոմի ծավալապաշտ քաղաքականության: Արտավազդ II:</p>	<p>Կարողանա՝ - գնահատել Արտավազդ II-ի որդեգր-րած արտաքին քաղաքականությունը,</p>	Էջ 74-78 պատմել
19	<p>Արտաշեսյան թագավորության անկումը:</p>		Էջ 78-80 պատմել

20	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 1:	Կարողանա՝ Սասանյան հեղաշրջումից հետո հայ-պարսկա-կան հարաբերությունների վատթարացման պատճառները,	---
21			Էջ 81-84 պատմել
22	Մեծ հայքի թագավորությունում Արշակունիների գահակալումը: /Գործնական աշխատանք-1/:		Էջ 85-88 պատմել
23	Մեծ Հայքը III դարում: Թագավորության հասարակական կյանքը:	Կարողանա՝ -ներկայացնել և բացատրել հայ Ար-շակուն թագավորների ժառանգական իշխանության հաստատումը և հայ Արշակունի թագավորներին՝ ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության, -մեկնաբանել գյուղական համայնք-ների և մասնավոր տնտեսություն-ների դերն ու կարևորությունը հայկական պետության կյանքում,	Էջ 88-91 պատմել
24	ԲԱԺԻՆ 4. Հայկական մշակույթի զարգացումը: ԳԼՈՒԽ 1. Հայկական մշակույթը Ք.Ա. IX-Ք. Ա. III դարերում: Վանի թագավորության նյութական մշակույթը:		Էջ 92-94 պատմել
25	Համահայկական առաջին թագավորության հոգևոր մշակույթը:		Էջ 95-97 պատմել
26	Հայկազուն-Երվանդունիների ժամանակաշրջանի մշակույթը:		Էջ 98-100 պատմել

27	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 2:		
28	ԳԼՈՒԽ 2. Հայկական մշակույթը հելլենիզմի դարաշրջանում: Հելլենիստական դարաշրջանը և Հայաստանը:		Էջ101-104 պատմել
29	Գիրք, պատմագրությունը, գրականությունը և տոմարը:	Կարողանա՝ նոր պանթեոնը և տոմարը,	-ներկայացնել հեթանոսական Էջ104-107 պատմել
30	Ամփոփիչ կրկնություն:		
31	Ժողովրդական բանահյուսությունը և թատրոնը:		Էջ108-109 պատմել
32	Արվեստը: Ազգային արժեհամակարգը և Հին Հայաստանի քաղաքակրթական նվաճումները:	Կարողանա՝ և այլ տեղեկատվությունից՝ ինքնուրույն գնահատել, վերլուծել, համեմատել փաստերը և մտահանգումներ անել,	-օգտվելով սկզբնաղբյուրներից Էջ110-114 պատմել
	Ներածություն: ԲԱԺԻՆ 1. Հայկական քաղաքակրթության ներդաշնակումը քրիստոնեական արժեհամակարգին: ԳԼՈՒԽ 1. Քրիստոնեության պետական կրոն հռչակումը պետական կրոն:		

33	<p>Ավատատիրության հաստատումը:</p> <p>Քրիստոնեության հռչակումը պետական կրոն:</p>	<p>Համակարգված գիտելիքներ ունենա՝ - քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու հետևանքով ազգային և քրիստոնեական արժեքների համադրման, արժեքային նոր համակարգի ձևավորման և քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակության վերաբերյալ,</p>	Էջ115-120 պատմել
34	<p>Ավատատիրության հաստատումը Հայաստանում:</p>	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -ներկայացնել և վերլուծել ավատատիրական հարաբերությունների առանձնահատկությունները Հայաստանում, -գնահատել գործակալությունների դերը երկրի կառավարման բնագավառում, -գնահատել հայոց բանակի դերը պետության կանքում, 	Էջ121-125 պատմել
35	<p>ԳԼՈՒԽ 2. Արշակունյաց թագավորություն IV դարում և V դարի սկզբին: Պայքար կենտրոնական իշխանության ուժեղացման համար:</p>	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - ներկայացնել և վերլուծել IV դարում Հայաստանի ներքաղաքական և ար-տաքին քաղաքական կյանքի ամենա-կարևոր խնդիրներն ու ներկայացնել դրանց վերաբերյալ տարբեր քաղաքական դիրքորոշումներ, 	Էջ126-128 պատմել
36	<p>Արշակ II և Պապ թագավորների քաղաքականությունը:</p>		Էջ129-134 պատմել
37	<p>Հայոց Արշակունյաց թագավորության մայրամուտը:</p>	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -համեմատել հայ Արշակունի տարբեր թագավորների գործունեությունները, -վերլուծել Արշակունիների պետության անկման պատճառները, 	Էջ135-137 պատմել

38	<p>ԳԼՈՒԽ 3. Հայկական պետականության նախարարական շրջանը: Արևելյան Հայաստանի մարզպանական կարգավիճակը: Վարդանանց պատերազմը:</p>	<p>Իմանա՝ -Վարդանանց պատերազմի պատ-ճառները, Կարողանա՝ -օգտվելով սկզբնաղբյուրից և պատ-մագիտական գրականության մեջ առկա տեսակետներից՝ վերլուծել և ներկայացնել սեփական տեսակետը V դարի ազատագրական պայքարի ղեկավարների և քաղաքական տար-բեր գործիչների դիրքորոշումների վերաբերյալ:</p>	Էջ138-142 պատմել
39	<p>Վահան Մամիկոնյանի գլխավորած ապստամբությունը 481-484 թվականներին:</p>	<p>Իմանա՝ -Վահանանց պատերազմի պատ-ճառները, Կարողանա՝ -վերլուծել և գնահատել V դարի ապստամբությունների պատմական նշանակությունը, -գնահատել ազատագրական պայքարի ղեկավարներին և նրանց գործունեությամբ:</p>	Էջ143-146 պատմել
40	<p>Հայաստանը VI դարում:</p>	<p>Կարողանա՝ -վերլուծել VI դարում Հայաստանում բյուզանդիայի և Պարսկաստանի վա-րած քաղաքականության հետևանքները: Կարողանա՝ -վերլուծել և մեկնաբանել VI դարում հայոց եկեղեցու ինքնուրույնության պահպանման ուղղված քաղաքականության նշանակությունը: -առանձնացնել և վերլուծել VI դարում Հայաստանի ներքաղաքական և արտաքին քաղաքական կյանքի ամենակարևոր խնդիրներն ու ներկայացնել դրանց վերաբերյալ տարբեր քաղաքական դիրքորոշումներ:</p>	Էջ146-149 պատմել
41	<p>Հայաստանը VII դարում:</p>	<p>Իմանա՝ -պարսկա-բյուզանդական տիրապետության դեմ հայերի պայքարի պարտության պատճառները:</p>	Էջ150-154 պատմել

42	Հայ նախարարական համակարգը արաբական խալիֆայության գերիշխանության շրջանում:	Իմանա՝ -դեպի Հայաստան արաբների արշավանքների նպատակը, 652թ. հայ-արաբական պայմանագրի պայմանները, նշանակությունը, -Հայաստանում արաբների քաղաքականության նպատակները և հիմնական ուղղությունները:	Էջ155-159 պատմել
43	ԲԱԺԻՆ 2. Հայոց պետականությունը զարգացած միջնադարում: ԳԼՈՒԽ 1. Հայաստանի Բագրատունյաց թագավորությունը: Հայաստանի անկախության վերականգնումը և ամրապնդումը:	Կարողանա՝ -ներկայացնել Հայաստանի ինքնավարության վերականգնման ներքին և արտաքին նախադրյալները, -վերլուծել և գնահատել 850-855թթ. համաժողովրդական ապստամբության պատմական նշանակությունը, Գնահատի՝ -հայոց եկեղեցու դերը Բագրատունյաց թագավորության վերականգնման ամրապնդման գործում,	Էջ160-163 պատմել
44	Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքը:	Կարողանա՝ -մեկնաբանել Բագրատունյաց թագավորության հզորացման ներքին և արտաքին պատճառները,	Էջ164-167 պատմել
45	Պետական կառավարման համակարգը: Տնտեսության վերելքը:	Գնահատի՝ - Բագրատունիների դարաշրջանի քաղաքական, ազգային, հոգևոր կառույցների, բարձրագույն դպրոցների և անհատների դերը,	Էջ168-172 պատմել
46	Բագրատունյաց թագավորության մասնատումն ու անկումը	Կարողանա՝ -վերլուծել Անիի Բագրատունիների կենտրոնական թագավորության և տեղական թագավորությունների միջև եղած քաղաքական պայքարն ու ենթակայական հարաբերությունները, -	Էջ172-176 պատմել
47	ԳԼՈՒԽ 2. Հայոց պետականությունը XI-XIV դարերում: Հայաստանը XI դարի երկրորդ	-մեկնաբանել Բագրատունյաց թագավորության անկման ներքին և արտաքին պատճառները, - օգտվելով սկզբնաղբյուրներից և պատմագիտական գրականության	Էջ176-179 պատմել

	կեսին:	մեջ առկա տեսակետներից՝ վերլուծել և ինքնուրույն կարծիք ներկայացնել Բագրատունյաց ժամանակա-շրջանի պետական և հոգևոր նշանավոր գործիչների վերաբերյալ, Կարողանա՝ ներկայացնել և վերլուծել Հայաստանում կենտրոնական թագավորության անկման հետևանքները,	-
48	Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը օտար նվաճողների դեմ /XII-XIV դարեր/:	Իմանա՝ -Զաքարյան իշխանական տոհմի դերը Հայաստանի հյուսիսարևելյան շրջանների ազատագրման գործում,	Էջ179-182 պատմել
49	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 1:		
50	ԳԼՈՒԽ 3. Կիլիկյան Հայաստանը: Հայկական պետականության առաջացումը Կիլիկիայում:	Իմանա՝ Ռուբինյանների անկախ իշխանության առաջացման մասին,	- Էջ183-185 պատմել
51	Կիլիկյան Հայաստանի ամրապնդումը: Հայոց թագավորության վերականգնումը:	Կարողանա՝ -մեկնաբանել Կիլիկիայում կրոնական-քաղաքական խմբավորումների դիրքորոշումները և փորձել գնահատել դրանց ազդեցությունը պետության հետագա ճակատագրի վրա, -գնահատել հայրենիքի բնիկ տա-րածքներից հեռու պետականություն կերտելու հայ ժողովրդի ձգտումը, Իմանա՝ - Կիլիկյան թագավորության ստեղծման ներքին և արտաքին նախադրյալների մասին,	Էջ186-189 պատմել
52	Կիլիկյան հայկական թագավորությունը XIII-XIV դարերում	Իմանա՝ -Հեթումյան և Լուսինյան արքայա-տոհմերի թագավորների գործունեության մասին, Կարողանա՝	Էջ190-193 պատմել

		<p>-վերլուծել Կիլիկիայի հայկական թագավորության թուլացման ու անկման պատճառները, -բացատրել մոնղոլների հետ դաշնակցելու՝ Հեթում I-ի քաղաքականության պատճառները, -բացատրել դեպի Արևմուտք քաղա-քական շրջադարձի պատճառները, -օգտվելով սկզբնաղբյուրներից և պատմագիտական գրականության մեջ առկա տեսակետներից՝ վերլուծել և ինքնուրույն կարխիք ներկայացնել Կիլիկյան Հայաստանի պետական և հոգևոր նշանավոր գործիչների վերաբերյալ,</p>	
53	Կիլիկյան Հայաստանի ընկերային-տնտեսական հարաբերությունները և պետական կարգը:	Կարողանա՝ -համեմատել Բագրատույաց թագավորության և Կիլիկյան թագավորության տնտեսական և պետական կարգը,	Էջ194-197 պատմել
54	ԲԱԺԻՆ 3. Հայոց քաղաքակրթությունը ուշ միջնադարում: ԳԼՈՒԽ 1. Կորուստների և վերականգնումի ժամանակաշրջան (XVդ.-XVIIդ. առաջին կես): Հայաստանը XV դարում:	Կարողանա՝ -գնահատել հայոց եկեղեցու գործու-նեությունը, ներկայացնել աղանդավո-րության ներկայացրած վտանգը, -բացատրել Ամենայն հայոց կաթողի-կոսական աթոռն Էջմիածնում վերա-հաստատելու անհրաժեշտությունն ու նախադրյալները, -գնահատել Ամենայն հայոց կաթողի-կոսական աթոռի՝ Էջմիածնում վերա-հաստատելու փաստը,	Էջ198-200 պատմել
55	Հայաստանը XVI դարում և XVII դարի առաջին կեսին:	Կարողանա՝ -վերլուծել թուրք-պարսկական տիրա-պետության հետևանքները	Էջ 200-202 պատմել

		<p>հայ ժողովրդի տնտեսական, քաղաքական, ազգային և կրոնական կյանքում, Կարողանա՝ -վերլուծել 1604թ. հայերի բռնագաղթի պատճառները և հետևանքները, -համեմատել թուրք-պարսկական իշխանությունների վարած քաղաքա-կանությունն Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանում, Պատկերացում ունենա՝ - XVI-XVII դարերի թուրք-պարսկա-կան տիրապետության տակ ապրող հայ ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական դրության վերաբերյալ,</p>	
56	Հայաստանի ազատագրության համար պայքարի աշխուժացումը:	<p>Կարողանա՝ -ներկայացնել հայ ժողովրդի ազա-տագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալները XVIIդ. վերջին, Համակարգված գիտելիքներ ունենա՝ - ազատագրական պայքարի փուլերի, նրանցից յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունների և ազատագրագր-ական պայքարի նշանավոր գործիչների վերաբերյալ,</p>	Էջ 204-206 պատմել
57	ԳԼՈՒԽ 2. Հայկական գաղթավայրերը XV-XVIIդարերում: Հայկական գաղթավայրերի առաջացումը: Եվրոպայի և Ասիայի համայնքները:	<p>Կարողանա՝ -համեմատել կոնկրետ գաղթավայրերը և վերհանել տնտեսության մեջ, կենցաղում, ընդունող պետության հետ հարաբերություններում, առևտրում և այլ ասպարեզներում եղած տարբերությունները:</p>	Էջ 206-209 պատմել
	ԲԱԺԻՆ 4. Միջնադարի Հայկական մշակույթը:		

58	ԳԼՈՒԽ 1. Ազգային-Քրիստոնեական մշակույթի զարգացումը: Հայ գրերի գյուտը: /Գործնական աշխատանք-1/:	Կարողանա՝ -բացատրել հայոց գրերի գյուտի պատմակն նշանակությունը և արդյունքները,	Էջ 210-212 պատմել
59	Հայ մշակույթի ոսկեդարը:	Կարողանա՝ -արժևորել Խորենացու <<Հայոց պատմությունը>>	Էջ213-215 պատմել
60	Մշակութային ձեռքբերումները VI-VIII դարերում:	Կարողանա՝ -գնահատել Անանիա Շիրակացու ներդրումը հայ և համաշխարհային գիտության մեջ,	Էջ215-218 պատմել
61	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք		
62	ԳԼՈՒԽ 2. Հայկական մշակույթը X-XIV դարերում: Մշակույթի վերելքը: Կրթությունը:	Կարողանա՝ ներկայացնել X-XIV դարերի մշակութային վերածննդի հիմնական արդյունքները, Գնահատի՝ - X-XIV դարերի մշակութային գործիչների, վարդապետարանների դերը մշակույթի պահպանման և զարգացման գործում, -վերլուծել և ներկայացնել X-XIV դարերի համալսարանների գործունեությունը,	Էջ219-222 պատմել
63	Պատմագրություն:	Կարողանա՝ -բնութագրել պատմագիտության ուղղությունները X-XIV դարերում,	Էջ222-224 պատմել
64	Իրավունքը և բնափիլիսոփայությունը:		Էջ224-226 պատմել
65	Գրականությունը և արվեստը:		Էջ226-229 պատմել
	ԳԼՈՒԽ 3. Մշակույթը դժվարին	Կարողանա՝ -	

66	Ժամանակներում (XVդ.-XVIIդ. առաջին կես): Հայկական տպագրությունը: Կրթությունը:	ներկայացնել XV-XVIIդդ-ին մշակույթին հատուկ օրինաչափություններն ու առանձնահատկություններն, -համեմատել հայ մշակույթի զարգացման տարբեր դարաշրջանները և զարգացման արդյունքները,	Էջ230-232 պատմել
67	Գիտությունը և արվեստը:		Էջ232-234 պատմել
68	Ամփոփիչ կրկնություն:		